

حکومت افشاریه

آشنایی با نادر شاه افشار

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۸ خرداد ۱۳۹۶ | ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

نادر شاه افشار، رئیس ایل افشار و بنیانگذار دودمان افشاریه بود که دوازده سال بر ایران حکومت کرد. پایتخت وی شهر مشهد بود. او از مشهورترین پادشاهان ایران پس از اسلام است. او به مدت ۱۲ سال پادشاهی کرد و در این مدت دائماً به لشکرکشی به نواحی گوناگون مشغول بود. در این مدت توانست بحرین، قندهار، خوارزم، بخارا و بسیاری نواحی دیگر که برای سال‌ها از ایران جدا شده بود را به ایران بازگرداند. مهم‌ترین فتح او فتح هندوستان بود. افغان‌های یاغی پس از فتح قندهار به دست نادر، به دهلی گریخته بودند. نادرشاه سه بار به

نادر شاه افشار، رئیس ایل افشار و بنیانگذار دودمان افشاریه بود که دوازده سال بر ایران حکومت کرد. پایتخت وی شهر مشهد بود. او از مشهورترین پادشاهان ایران پس از اسلام است.

او به مدت ۱۲ سال پادشاهی کرد و در این مدت دائماً به لشکرکشی به نواحی گوناگون مشغول بود. در این مدت توانست بحرین، قندهار، خوارزم، بخارا و بسیاری نواحی دیگر که برای سال‌ها از ایران جدا شده بود را به ایران بازگرداند. مهم‌ترین فتح او فتح هندوستان بود.

افغان‌های یاغی پس از فتح قندهار به دست نادر، به دهلی گریخته بودند. نادرشاه سه بار به هند اخطار نمود که افسران اشرف افغان که جزو غارتگران بودند (حدوداً ۸۰۰ نفر) و در قتل عام مردم ایران نقش اساسی داشتند را به ایران تحویل دهد. در پی عدم تحویل آنها سپاه ایران از رود سند گذشت و در جنگ گرنال هندی‌ها را شکست داده و دهلی را تصرف کرد. سپس ۸۰۰ متجاوز افغان را در بازار دهلی دار زدند و بازگشتند. نادر به رغم کمی سپاهیان در مقابل لشکریان فیل سوار هندی توانست با به‌کارگیری تاکتیک‌های نوین جنگی، لشکر انبوه هندوستان را در هم بکوبد. نادر شاه توانسته بود با آموزش‌های رزمی سنگین و کارآمد ارتش خود را به یک جنگ افزار رعب‌آور برای دشمن تبدیل کند.

جواهراتی چون کوه نور و دریای نور و تخت طاووس و کره جواهرنشان از هند به غنیمت گرفته شد. میزان غنائم به حدی بود که نادر برای سه سال گرفتن مالیات را درایران قطع کرد.

در زمانی که صفویان با هجوم افغان‌ها از هم پاشیده بودند و کشور مورد تجاوز دشمنان داخلی و خارجی بود، عثمانی‌ها از غرب و روس‌ها از شمال و اعراب از جنوب و ترکمانان از شرق به تاخت و تاز و قتل و غارت مشغول بودند، نادر وضعیت حاکمیت ایران را به سامان نمود.

در عهد نادر دشمنان و متجاوزان به کشور توسط وی سرکوب شدند و کشور اندکی از قدرت گذشته خویش را در حفاظت از مرزها و اعمال قدرت یک حکومت مقتدر مرکزی بر تمام وطن، بازیافت. ترکمانان و ازبکان به ماوراءالنهر عقب‌نشینی کردند.

بناهایی که به دستور نادر در خراسان بنا شده‌اند نظیر کلات نادری و کاخ خورشید از آثار مهم بازمانده از این دوران هستند. در عهد او به سپاه و تأمین نیرو بسیار توجه می‌شد. نادر اقوام ایرانی را متحد و منسجم در زیر پرچم ایران درآورد و باردگیر ایران قدرتمندترین کشور آسیا گشت. شهرها یا ولایات ایران در دوره نادر به شرح زیر بودند: آذربایجان، افغانستان، بلوچستان (پاکستان)، ترکمنستان، گرجستان، داغستان، بحرین، قطر، کشمیر و غیره.

نادر از فرمانروایانی بود که برای آخرین بار ایران را به محدوده طبیعی فلات ایران رسانید و با تدارک کشتی‌های عظیم جنگی، کوشید تا استیلای حقوق تاریخی کشور را بر آب‌های شمال و جنوب تثبیت کند. با افول دولت نادری، سرزمین پهناور فلات ایران که پس از مدت‌ها به زیر یک درفش درآمده و رنگ یگانگی پذیرفته بود، از هم پاشید.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «آشنایی با نادر شاه افشار»، پارسیان دژ، ۱۳۹۶.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://parsiandej.ir/articles/1058/pdf/آشنایی-با-نادر-شاه-افشار>

آخرین ویرایش مقاله: ۹ اردیبهشت ۱۴۰۰